¶ De heteroclitis nominibus.

¶ Grãmatice Whitintoniane Liber tertius de nominum heteroclisi.

Rober. W. tetrastichon ad lectorem.

Protheos vt possis varios dinoscere vultus.
Tyresie sexus ambiguosq; senis.
Salmocidos ne vndis coeant heteroclita mixta.
Hoc Whitintoni voluito lector (opus

¶ Eiusdẽ disticon in zoilũ.

Cornua Rhinoceros / dẽtem ni zoile ponas.
Sanguinolenta feret tela Hecatebeletes.

BIBLIOTHECA BODLEIANA

¶ De heteroclitis.

¶ De nominum heteroclisi.

Quum de heteroclitis varia inter grãmaticos sit dissentio: que legentis animum adeo perplexum hinc inde distrahit: vt nescias quo vultus teneas mutatẽ prothea nodo. Huic incommodo suppetias ferre studui. Perlustratis probis authoribꝰ: collegi que lege gãmatica tritior vsus obseruanda censet heteroclita. Annotauimus etiam quedam: que apud priscos licet precio haberentur: apud recẽtiores tñ ob vetustatem ab soleta dicantur. Legimus apud Plautum delicia feminino gñe ⁊ singulari nũero: ⁊ apud Ciceronem nex: ⁊ apud alios alia multa: que ler gammatica vetat. Quare ne quod veteribus licuit scriptoribus: tibi quoq; licere in ea reputes: aut qõ raro inuentum est: aut figurate vel incuria quadam elapsum: in tritum vsum vsurpare arroges probabiliter subiũximus precepta.

¶ Aptotum vell monoptotũ est qõ vnã vocẽ habet per oẽs casus: vt gũmi.

¶ Diptotum est qõ duos casus habet diuersos: vt tabi tabo.

¶ Triptotum quod tres: vt templum templi templo.

¶ Tetraptotum quod quattuor: vt gener generi genero generum.

¶ Pentaptotam quod quinq;. vt castus casti casto castum caste.

¶ Heraptotum quod sex: vt totus totius toti toto tote totum.

¶ De nominibus heteroclitis.

¶ Heteroclitum nomen est quod vario modo declinatur. ¶ Heteroclisis est varia nominũ declinatio: que quidem fit casu numero/genere/declinatione/⁊ voce: fitq; de fectu/abundantia/⁊ variatione.

¶ De nominibus que vnam terminationem habent/singularia tantum.

Hec aptota feres singulari neutraq; tantum.
palme of the hande. fyre. gen⁹ frumenti. nothyng. iustum. iniustũ.

Hic pyr pus ⁊ ador nihil ⁊ nil falsq; nefasq;.
nomẽ oppidi. vt gummi. vt cornu. .i. pro sola voce sumpta.

¶ Cim sic clausa per/t/simul/u/vor materialis.
.s. gñm trifullynge wycked.

Et commune trium iungas nequã simul adde.
a whale. nemꝰ Thessalie. a põde weyght.

Hec cete ⁊ tempe pluralia/ponde triumq;.
so many. as many.

Hec generum tot quot totidem numeralia cuncta
vt quatuor/decem/viginti/quadraginta/octoginta.

Post tres ad centum que preme sunt species

¶ Nominibus.
vt hoc mille indeclinabile.
Mille dat hoc fixum singlari non variatum.
In pl'ali ntō hec millia/gtō horū milliū/dtō his millibus.&c.
Cuius pluralis terne fit millia flexus.
In pl'ali ntō hi & he & hec nulle indeclinabile.
Plurali inflexum genus omne est mobile mille.
¶ Rectum & quintum casū tm̄ habentia.
.i.nti. .i. vocatiui. able. past hope.
Recti vel quinti voces tantum potes expes.
magis aucte mactus. cta.ctum.
Macte tenent quintum/priscis & mobile fixum.
.i. fortuna. a morren.
ntō. vctō abltō. ntō. actō. abltō.
Frons dabit/o/frons forte/luesq; luem lue tantam.
a consumpcyon. sanies & sanguis corruptus.
in ntō. actō. abltō. gtō. abltō.
Tabes dat tabem tabe at tabi nisi tabo.
¶ Acusatiuum solum habens.
ad magnitudinē: vt sentit Vallis.angl. (as moche).
Instar singlarem quartum poscit sibi solum.
¶ Ablatiuum solum habentia.
i.astutia. euydent. by byrthe. offre well.
Astu cum promptu natu dic sponteq; sexto
¶ Ntō & vctō singulari carentia.
.i.potestatis.
Singlari recto quintoq; carent ditionis.
an oore dethe. deynty mete a prayer. .i.fructus.
Remigis atq; necis dapis & precis addito frugis
a wande or a typpynge a course or
rodde or a cudgell. caret actō. a stydde. possibilitatis.
Verberis & quarto/vicis aufer opisq; datiuum.
casus. pluralem.
Plurales retinent omnes vicis at genitiuum.
refuseth. numero.
Abnuit & casus plurali omnes ditiones.
¶ Dtō vctō & ablatiuo carentia.
ntō & actō. as moche.
Dic bis tantundem tantidem dans genitiuo.

Maior n
(elder.
Minor n
(yonger)

more.
Hoc plus dic recto ⁊ quarto pluris genitiuo.
declinationis.
Hic simul hec plures hec plura vt mobile terne.

¶ Vocatiuo tantum carentia.

interrogatiuū. distributiuū. relatiuum.
Querens distribuens infinitum referensq̄
negatiuum. vctō casn.
Atq̄ negans quinto careant pronomina cuncta.
Exceptis omnis noster nostras meus ⁊ tu.

¶ Datiuo ⁊ vocatiuo carentia.

Hec vis/huius vis/hanc vim/dicas ⁊ ab hac vi.
Plurali hec viris/hec vis dederatq̄ vetustas.

¶ Ntm̄ ⁊ actm̄ solum plurali habentia.

helpe denyeng.
Suppetie inficie quarto as solum retinebunt
Hec simul has grates/repetūdarum reperūdis

¶ Plurali numero carentia.

Propria cuncta carent plurali elementa metalla
Liquida que signat/⁊ humi nascentia sicca
Cum toto si signet idem pars quelibet. At quū
Pars non signet idem cum toto/pro specie ve
Deuisa a toto capitur/quum materie ve
Pro forma/quū fit trāslatio/opinio/⁊ vsus.
Euentus/diuisio fit/pluralia flectas
Et que natura careant singlari/vt Athene.

¶ Plurali nūero carent ꝓpria noīa deoꝝ/hoīm/vrbiū montiū/ siluarū fluuiorū/et aliorū locorū: ⁊ quattuor elemēta: ignis/aer/aqua/terra. ⁊ metalla: vt ferrum/plūbū Et liquidū: oleū/lac/butyrum. Et humi nascentia/sicca: vt piper/cicer. Et hoc intelligendū est quoties quelibet pars sig̃t idem cum suo toto. vt quelibet pars aer⁊ est aer/ quelibet pars ferri est ferrū/ quelibet pars olei est oliū/ q̄libet pars piperis est piper. Sed qñ quelibet pars signet idem cum suo toto pl'ales casus habet: vt in floribus ⁊ fructib⁹. Añ quelibet pars rose non est rosa. Sil'iter qñ pars sumitur pro specie a suo toto diuisa: vt aque qñ sumūtur pro fluuiis a mari diuisis. Terre proinsulis ⁊ regionibus a terra continenti disiunctis. Aut qñ pars pro forma alicuius materie accipitur: vt panes pro partibus in massā rotundā effigiatis. Aut qñ fit trāslatio. vt ignes cū sig̃t amores.

¶ Hominibus.

Virg. Incipe Mospe priori si quis aut Phyllidos ignes. Aut opinione: vt vulgi qui opinabãtur pluris esse solles. ds Virgilius imitãs dixit. Quid tantum Oceano properant se tingere soles? quedam etiã vsu pluralem habent: vt frumentis apud Maronẽ. Quedã euentu: vt Catones duo fuerunt. Quedã diuisione: vt Galliarũ, alia belgica, alia celtica. Quedã natura: vt Athene Cume.

¶ Annotatio de q̃busdã pticulariter declinatis.

a welspryng. a stãdyng podle. water trobled. a lake or podell.

Plurali flectes fons stagnum ad vnda lacuna

playne see. a rennyng water. iouce or humour. rẽnyng water. a lake or a myre.

Aequor sic fluuius succus sic flumen & amnis

a cuppe. a well or pyt. water rẽnyng water. a lake or a myre.

Pocula vel puteus latices q̃ fluenta lacusq̃

troubled see. water. see drynke. a fenne or a marres.

Et freta cum limphis mare potio/sicq̃ paludes.

cockell. rue onyon. pese ootes.

Cum loliis rutas cepas pisas & auenas

benes. ryse. all maner come. terrefytche.

Mel onesq̃ fabas lentes frumenta lupinos

strawbery. vt rose/lilia/viole/poma/pyra/cerasa.

Fragaq̃ citrullos florum sic nomina fructus

¶ Annotatio de carẽtib⁹ gtõ dtõ & ablõ pticipalibus.

Plurali genitiuo terno sextoq̃ carebunt.

a mouthe. bras. hony. see. coũtree. encẽse. lawe. barley. wyne.

Os es mel mare far ius thus ius hordea vina

meythe/

pocula. .i. potus mellitus. mulbery. vt maciees (lenesse). declinationis.

Defruta sic mullum morum/sic nomina quinte

edge of any wepen sygh̃t

maner of the eye. a kynde a face.

Demptis maneries acies species facieq̃

noone.

a kynred. a thyng. tymbre. meridies. a daye.

Progenies res materies cum prole dieq̃

a spyt or broche. ceteros casus habet: vt verua verubus.

Pluraliq̃ veru careat tantum genitiuo

¶ Masculina singularem nũerũ tm̃ habentia.

the see.

Singulari tantum flectes hec mascula pontus

¶ De heteroclitis.

blode. salte. pryson. all maner vytel/or meet. duste. the wange tothe.

Sanguis sal carcer penus ⁊ puluis genuinus.

the euen sterre. idem dunge. ayre. the world. the ayre.

Vesperus ⁊ vesper fumus aer mundus ⁊ ether

mosse. the soñe. smoke. mudde or slyme of the erthe cingulũ veneris.

Muscus sol fumus limus veneris quoq; cestus

At quandoq; leges mundos fumos genuinos

Pulueribus cum sanguinibus sed ratius vsu

¶ Feminea singularia tantum.

Feminei generis singlari hec flectio tantum

laude or prayse. name. helthe peace. ryches. yonge age. idem.

Gloria fama salus par gaza iuuenta iuuentus

lyght. dethe. lyfe. morren. thryst. hongre olde age.

Lux mors vita lues sitis esuriesq; senectus

an oke apple. a stake of wood. coughe. groũde. infeccyon. colere.

Galla strues tussis tellus contagio bilis

a faute. vytell. yssue or chyldre. groũde. spryngolde. chase. aspotte

¶ Culpa penus soboles humus ⁊ pubes fuga labes

euentyde. colere. a chylde a tokẽ of proue. sande.

Vespera cum cholera proles iuncta indole atena

matter of fylthe

hongre reste. pardon. reste. corrupcyon.

osũ lig- (worme tree.

Atq; fames requies venia atq; quies saniesq;

rotnes of wood or

hoornesse. worme eten yse. lenesse. faythe ⁊ truthe.

Canicies caries glacies maciesq; fidesq;

a glotony. madnesse fylthynesse people. plebie.

In gluuies rabies/sic illuuies quoq; plebes

His ia que formant abstracta sequentibus addas

wysdome. innocẽce. malyce wodnesse. coueytousnesse

sapientia infantia. vecordia. insania auaritia.

Ersapiens infans vecors insanus auarus.

sauynge pouerte. prudẽce. remẽbraũce. vtteraũce. chyldhod. madnes

pcimonia vl' citas. inopia prudẽtia. momoria eloquẽtia. pueritia. amẽtia.

Parcus inops prudẽs memor e(q;)loquẽs puer amens

labour. madnes wyckednes. pouerte.

diligentia. dementia. puicies/vel tas paupis vel paupertas.

Di(q;)ligens demes/ex pernix pauper ⁊ in tas

¶ Nominibus.

At quandoqꝫ leges luces paces et arenas
Gazas ꝫ vitas raro ꝫ animicitias

¶ Neutra singularia tantum.

ryght or lawfull. wronge. corrupcyon.

Neutra caret hec plurali fas atqꝫ nefas pus
gen⁹ fru dyrte/or
euen. menti. olde age. myre. a sete. grounde.

Uesperum adoꝛ senium cenum solium qꝫ solum qꝫ
euen sterre. palme of the hãde. see. hell byrdlyme. scarlet colour.

Uesper hir atqꝫ salũ baratrum viscum qꝫ luctum qꝫ
age nothyng. idem. idem. nede idem.

Aeuum nil nihilum nihil atqꝫ necesse necessum
cibus per angelos fi⁹
god of ryches. liꝰ Jsrael dat⁹. glasse. paske/or cster. mornyng. shambles.

Mãmona manna vitrum cũ paschate mane macellũ
the sprynge sope/or
tyme. steche. dethe. poyson. comen people. see.

Uer nitrum lethum virus vulgus pelagusqꝫ
al maner vytell of mete. hoc. hoc.

Atqꝫ penus penoꝛis coninuge penum qꝫ penuqꝫ.
tempus quo ius
intermittitur. an ere of come. frost.

Justicium spicum qꝫ gelu simul ãtea dicta.

¶ Ãtea dicta: vt noĩa metallorũ. exceptis es eris ꝫ electrũ. noĩa liquidorũ: vt flegma oleũ. Noĩa siccorũ: vt tritꝛcũ piper / humi nascẽtia. herbarum noĩa. vt apium crocũ q̃ pluralem (vt dirim⁹ (refugiunt. quedam pluralem tamẽ habẽt: vt equoꝛ mel vinũ. ꝛc. de quibus superius dictum est.

¶ De his q̃ naturaliter singulari carẽt.

Natura careant singlari nomina multa.
Festoꝛum sic ludoꝛum numeralia prime.
Oꝛdinis et que distribuunt variis quoqꝫ constant.
Et proꝛ masculinis capitur dum mobile multis.

¶ Singnlari numero naturaliter carent nomina quatuoꝛ modis. Primo noĩa festorũ ꝫ ludorum tã masculina: vt appollinares / quinquatres circẽses: q̃z femi nina / vt Meomenie. q̃z etiã neutra: vt orgia: bacchanalia / neptunalia / repotia / taurilia. Secõo numeralia nomina tam primi ordinis / vt duo tres. ꝛc. q̃z dispar-

titiua: vt bini trini. licet poetice interdum legitur septem gurgite pro septem gurgitibus. Tertio (scdm Seruium) que non nisi expluribus constant. vt scale/ bige/ trigum/ quadrige/ lre pro epistola/ arma quisquilie/ scope/ ꝛc. Quarto adiectiua pro pluribus masculinis accipi solita: vt cani ꝓ capilis. Superi/ inferi/ posteri/ minores/ maiores.

¶ Masculina tantum pluralia:

insignia consulum.

Mascula sunt isthec tantum pluralia fasces:

grete rayles.

mery cõceytes. or barres. sayntes in heuen. vnder chambres.

Atq; sales clari cum celitibusq; panates.

cronicles. lamẽtacyons. hore heres. nettes for dere. pyllers.

Annales thirni cani cum cassibus antes

vpon brode hatches.

in a shyppe. spyrytes of hell. gẽtylmen. spyrytes. of hell. spyces.

Atq; fori manes proceres Lemures ꝛ odores.

lattes wyndowes. rayles at the tylte ende. tribus que

or a grate a graue. a carceres. dam Titij.

Cancelli loculi cum carceribus titienses.

pars tertia ppl'i romani. scales in the heed. romani primi.

Festi sic luceres cum furfuribusq; quirites.

a payre of tables. a kynred. libelli.

Adde pugillares natales co(q;)dicillos

dij geniales. hauthor- frysson/ or

pryuate goddes. ne grose.

Atq; lates sentes vepres deducta per ates.

great men. heedes or chefe men. best men of a towne.

magnates. primates optimares.

Amagnus primus simul optimus anteq; dicta.

Authori ascribas aliter tibi si qua reperta.

¶ Antea dicta vt in superiore precepto. Adiectiua q̃ pro plurib⁹ masculinis accipiunt: vt superi minores. ꝛc. Festoꝝ et ludorũ: vt appolinares/ cirsẽces Numeralia: vt duo/ tres/ bini. Qd̃ si qua aliter reperias authoritati ascribas Nam apud Juuenalẽ leges ꝓcerẽ. apd̃ Percium q̃rirẽ. apd̃ Virg. carcerẽ ꝓ equoꝝ custodia. apud ouidium veprẽ q̃ cũ poetica licẽtia ꝑnutrũtur in cõsuetudinem trahẽda discẽtio. Sũt etiã multa q̃ in alia sig̃tione singularẽ hñt. vt sal ꝓ ꝯdimẽto: sꝫ tũc pl'ali cãtet. Itẽ falcꝫ ꝓ sarcina aut pondere. vir. Ego hoc te fasce leuabo. Et cercer ꝓ noxioꝝ custodia pl'alia carẽs cũ multꝫ adiectiuus: vt minor maior liber. ꝛc. q̃ al'r sig̃nt q̃ cũ ꝓfixis sumuntur.

dies dic
quibus
ari pre-
a verba
o/ab-

¶ Nominibus.

¶ Femina tantum pluralia.

Feminei generis sunt hec pluralia tantum.

acute dicta — inferiæ — .ix. daye before the — the fyrst day of
vel facta. — sacra — festi dies. — idus in the kalende — euery moneth.

Argutie inferie ferie none atq; calende

— iapes or — pray or vauntage taken in warre.
flatterynge trifule — besom. — prede ab hostibus capte.

Blantitie nuge seope sic manubieq;.

— trufe or — an armye or an — the myddelmest daye
fyrst fruytes. — respyte. intestina. — hooste of men. — of euery moneth.

Primicie indecie lactes copie simul idus.

— funerals or — nyght or — lyenge ī wayt — thretynge/or
a feyre — dyryges — derkenesse. or deceytes. — manasshynge.

Mundine ⁊ exequie tenebre insidieq; mineq;.

purgamēta terrarū — tā hominū q̄z — montes altissimi qui
vel q̄cūd ex arboūb⁹ — serpentū spolia — Italiam a Gallia et
aut floubus decidit — stonge — a denne. a cradle. — Germania dirimūt.

Quisquilie exuuie latebre cune simul alpes

— q̄dā obseruatiōes siue — vēti placidissimi ori
— solennitatis/siue sacra — entales q̄ sole ingre=/domus
remaynynges. watche. — apud iudeos. — diente leonē flāt — puata

Relliquie exubie ceremonie Etesie ædes

— mos Rome — horse har= — montes
weddynge. — siue vicus. — neyes. — hispanie — bathes.

Nuptit ⁊ erquilie phalere Gades quoq; therme

— wanton desyres
— occasions/or
ryches. — instigacyon. — organ pypes. — varyaunce or ennemyte.

Diuitie illecebre cantes inimicitiaq;

fendes or fu= — thre goddes. — brachia scor. — nomē vrbis
ryes of hell ryches — of fauour. — pionis vbanitates. — Minerue.

Dire ⁊ opes Charites cheleq; facetie ⁊ athene

a peyre — fendes — thre goddes — thre goddes
of gates. — of hell — fatali. — of fauour. — yuell spirites.

Atq; pores furie Patere Gratie quoq; lerue

— quodā genus
indumentū. a wycket. — diuinationis. — vt locorū noia Thebe. ꝛc.

Indiuie value sortes simul antea dicta

¶ Antea dicta: vt suppetie et inficie que nō et actō tm̄ habent similiter grates
Et ea que ex plūbus constant. vt bige= trige. ꝛc. Et numeralia. vt bine / trine:

¶ De heteroclitis.

non possum non mirari quorũdam inscitiam q̃ affirman. hec nomina / mappa / plaga / palea / nenia / naris / compes / antemna: ⁊ alia singulari carere quũ apud peritissimos in singulari reperiuntur.

¶ Neutra pluralia ⁊ secunde declinationis.

Neutra hec plurali tantum flexusq; secunde
tr ũpettes tentes wepens. cradels. loca aspere.

Classica cum castris simul arma crepundia tresqua
vmbles in rockes in space of. v yere.
ꝓuincia. Scythie. garlande. a beest the see. or processions

Bactraq; cum sertis sic extra Ceraunia lustra
a cradell. the hert strynges.

Et cunabula sic precordia lachana flabra
pocula vel scyphi. the top of a hyll. anterior pars nauis ferrate.

t carche-
n singu-
angl (a
eccy)

His carchesia sic iuga montis rostraq; nauis
dyrges
electionis. sacrificia que mor-
tẽpora quib⁹ cõsules eligũtur. tuis impenduntur.

Adde comitia sic artaxata thentyra iusta

¶ Attendat lector quedam ex his in singulari declinata: sed tunc aliter sig̃nt: vt rostrñ quũ pro rictu auis sumitur: similiter iugũ pro boũ coligamine.

¶ Neutra plurali tm̃ ⁊ tertie declinationis.

Hec terni flexus tantũ pluralia neutra.
longe walles of the walope in a vt parentalia / bacchanalia.
guttes a towne cow or an oxe orgia / cerealia.

Ilia menia sic palearia iungito festa
vt bacchanalium vel orum. festa Bacchi.

Que genito terne flexure suntq; secunde
ea q̃ in dote dãtur vel a shepe herdes
viro vel femina cotes mapalia idem.

His sponsalia sic magalia palia iunge
carmẽ Pindari poete. poũde. nem⁹ Thessalie amenissimum.

Et peana simul pondo tempe inuariata

¶ De heteroclitis tã gñe q̃ declinatione variis.

¶ Masculina in singulari / ⁊ neutra in pl̃ali.

vt hic tartarus. in plurali hec tartara.

Mascula in us primo numero / sed a neutro secundo
ꝓmõtortũ mons gen⁹ toge leuis angusteq;
hell a hyll in troye. Laconie. Arcadie. etiã ꝓ rugatura pannoꝝ.

Tartara Dindima Tenara Menala suppara dicas

¶ Nominibus.

cacumina montis
mons Thracie. sayle clothe. hodde. Ide in Troia mons Laconie.

Ilinara carbasa ptia Gargara Taygetusq̃
hell. a whale. hell.

Additur inferuus cetus dum piscis aueruus
Plurali hec cete dicas tamen inuariatum

¶ Masculina singlari/masculina ⁊ neutra plali.

Mascula singlari/plurali hec mascula neutra
mõs Cãpanie vbi nascũ-tape or gatur vina/⁊ p vino ponit. mynge. an hy ssyng. place. a corse gyrdle.

Mastricus atq̃ tocus sibilus loca balteus adde
cõmaũdemẽt chaunche. lycence.

Iussus ⁊ euentus permissus mascula quarte
vt hec tussa. cũ.

Neutraq̃ plurali (ceu sentit balla) secunde
vt hoc iussum/euentum/permissũ. ⁊ inde hec tussa euẽta. ⁊c.

Ast hec sepe per um reperimus ⁊ hinc fit a neutrũ

¶ Feminea singulari/plurali neutra.

vt hec pergamus. .i. singulari. in plali hec pergania.

Feminea hec primo numero sunt neutra secundo
walles of troye a pasture stuffe of housholde.

Pergamus ⁊ zizania pascua iunge supellex
pallorale carmen.
vt hec bucolica/ce. In plali hec bucolica/orũ. hec rhetorica/ce.

Nomina libroꝝ vel in/e vel/a/iungito ⁊ artes
In plali hec rhetorica/orꝝ. vt altilis in plali hec altilia.

Feminei generis prohibo ⁊ mobila stumptum
arbor in Syria vnde emanat gumsume tree. mi quo vestes tinguntur.

Arbutus intybus/⁊ sic galbanus addito/quidam
vt arbutum. in plurali hec arbuta.

Censent hec sed in um variari/hinc exita neutrum

¶ Neutra singulari/mascula plurali.

Neutra hec singulari plurali mascula dices
campi ament
in inferno. heuen an hole a cyte in greece.

Elysium celum specus (vt vult Seruius) Argos

¶ De heteroclitis.

¶ Neutra singulari/macula ꝛ neutra plurali

Singulari hec neutra/ꝛ plurali mascula neutra

the bytte of a brydell thyrde. a prison a leeke a rake a hors coller

Frenum filū claustrum portū rastra capistrum

¶ Neutra singulari/feminea plurali.

meet.

Singlari hoc epulum/dic hec plurali epuleꝙ

bathe. balnee balneum.

Balnea plurali/vel ee singulari ab eum dat

a denteth. nunc non est in vsu.

Delicium antiquum/plurali at delice nunc

a feyre.

Nundine idem tantum plurali/nundinum at olim

¶ Feminea singulari/feminea vel neutra plurali.

Ae vel a plurali fructus dat amygdalum/at arbor.

an almon tree.

Hec dat amygdatus/vel amygdala Plynius inquit.

an onyon.

Hec cepta/hec cepe/dat cepe hoc inuariatum.

¶ Genus ꝛ vocē variantia ꝛ non significationē.

euen tyde.

Vesper erum vel era capitur pro fine diei

euen sterre. vesperus vesperugo the euen sterre.

Stella hic vesper erus/vel hec ugo/hic hesperus idem

Hic tapes etis/dic hocꝙ tapete tapetum.

a cyte of troye.

Ilios hec dies/hoc Ilium ꝛ Ilion addes

a margaryte stone margarita margaritum.

Margaris hec ꝛ rita simul/vel seruius hoc tum

Hic gibbus gibber dices/hec gibbaꝙ raro.

an ere of corne

Hec spica/at raro hic spicus/dic hoc quoꝙ spicus

a home. froste.

Hoc cornu atꝙ gelu/tamen hic cornus gelus olim.

a lymme. a nose.

Hic artas nasus/quondam artu nasaꝙ nasum.

¶ Nominibus.

Masculina in us/ ⁊ neutra in um.

hic clypeus vel hoc clypeum.

Nunc hic us in recto/ vel hoc um quandoq; reperta

compas of

a shelde. the mouthe. a buffet. a staffe warnynge.

Hec clypeus rictus colaphus baculus monitusq;

a narowe lane. a glose. an hatte.

Angi(q;)portus commentarius atq; galerus

a hele an hafte of a knyfe trybute

Et calcaneus ⁊ capulus/ magis umq; tributam

a sparre. a rase or course.

Et sestertium item tignum sic curriculum dant

vt hic pyrus hoc pyram.

Arboris exit in us nomen forme um quoq; fructus

a bothum. a kerchyf. wrastlynge. a bowle.

fundum mundum. luctum. sinum.

a grounde. world. mornynge. a bosum.

Hec fundus mundus luctus sinus quoties um

In recto formant aliud tunc significabunt

¶ Feminea in us/ neutra in um.

crystall.

Cristallus nardus simul abrotanusq; saguntus

an indenture. pese.

Um quandoq; tenent/ dic sygrapha pisa per umq;

¶ Masculina in er/ ⁊ feminea in a.

pathera. a standynge pese. cratera.

Aether sic ether panther crater simul era

¶ Hic hec hoc us/ hoc in u ⁊ um.

all maner vyteyll or mete.

Non declino penu neutrũ/ penus hoc penoris dat

Hic penus hec quarte/ neutrale penumq; secunde

an hole.

Sic recto varies specus atq; specumq; specuq;

a mylke payle. a vessell to mylke in.

Hoc mulctrale feres hoc mulctrũ mulctraq; per hec

De heteroclitis.

De blitatis ⁊ antiquatis.

gume that cometh of trees. mustarde sede.

Is dederant olim/nunc/i/gummi atq; sinapi.

surnape. a nette. .i. dices a cyte in Italy.

Gausape rete feres nunc et preneste/sed olim

gausapū/gausapes.

Gausapis ⁊ pumpes prenestis sic quoq; retis

De non blitatis ⁊ antiquatis

dust. a grourde. asshes

Nunc is ⁊ er quondam pulis cucumis q; cinis q;

vnder. rist. yere. a share.

Impubis/sed nunc impuber vomer in vsu

Que ntm̃ vatiū efferūt sub eodē gñe.

Is simul et retinent hec recto mascula casu

of the fylde. swyfte. worshypful. vp on fote. on horse bake

Campester volucer celeberq; pedester equester

swyfte. mery. of the wood. holsome.

Acer sic alacer siluester iunge saluber.

of the fenne. swyte. he that kepeth a wager

Adde palustet eis celer/at dic raro sequester

Os ⁊ or in nominatiuo habentia.

sauour. a tree. worshype.

Or simul os recto retinent odor arbor honorq;

exhalacion. noyse. fayre speche.

Et vapor et clamor lepor tis coniunge laborq;

Us ⁊ er in nominatiuo habentia.

vt ab greco Euandros.

cōger fysshe. a spanyarde. Euander vel drus.

Dant us ⁊ er conger vel hiber/ros ductaq; grecis

prosperus/puerus/asperus.

Us quondam/nunc et/prosper pauper puer asper

Masculina nominatiuum variantia

Hec varia in recto casu masculina reperta

¶ Nominibus.

a mōte. a yonge ſalmon. a water in Rome.

Mugilis ⁊ mugil Tybris Tyberiſq; reperta

fluuius germanie. a goynge fyſſhe.

Sic Irat ac Iratis/ſeu gobio gobius atq;

a gamynge or play. a bable.

Ludio ſiue dius vel ludus pulio pulus

delfen fyſſhe. a man of araby.

Delphin delphinus vel arabs arabiſq; arabuſq;

a ſygne in heuen. an elephant. a ſchorge or a whyppe.

Scorpius ac elephas elephātus ſcorpio iunge

fluuius Italie in Tybe-

rim deſcendens. blode. a whyrle wynde.

Hic anio nerio nunc dic ſanguis quoq; turbo.

Aſt anien quondam nerien ſanguen quoq; turben

¶ Feminea nominatiuū variantia

Feminei generis recto variata leguntur

ſaweduſt/or mullocke.

Hec ſtirps hecq; ſtirpis ſimꝰ hec ſcobſ hec ſcobis hec plebſ

the people. a bee. a ſallet or a helmet.

Hec plebes/hec apis vel apes/hec caſſida caſſis

fatneſſe. a valey.

Hec adipes vel adeps/hec vallis raroq; valles

a ioynynge. circūſtance. compages. ambages

Compago ambago tam ges ꝙ go retinebunt

phorcynis. filiꝰ Thoſoe nymphe. patria homere. vrbs in Thera inſula.

Is ſimul in phorcyn Salamin retinent ⁊ Eleuſin

vt claritudo claritas. vt mundities ⁊ mūdicia.

Multa per udo vel as abſtracta per/es/vel/a/ponas

¶ Confuſa in rectis obliquis diſtincta.

Confuſa hec recto diſtincta ſed in genitiuo

Lens frons glis ſemis domus ⁊ pecus addito caſſis

Valq; fides cancer veſper Siluester ⁊ acer.

¶ Lens lendis (a nytte) lens lentis (ryſe) Frons frondis (a boughe) Frons frōtis (a fore heed). Glis glitis (a fyſtull). Glis gliſſis (claye). Glis gliris (a dor-mouſe). Semis indeclinabile (halfe in ony maner thynge) Semis ſemiſſis.

¶ De heteroclitis.

(halfe a pounde) Domus domi (at home). Domus domus (a house). Pecus pecoris (cattell/as shepe gootes). Pecus pecudis (beestes/as oxen/keyen/calues: & suche other. Cassis cassidis (a salet) Cassis cassis (a nette). Vas vadis (a surety or a borow/vas vasis/a vessel) Fides fidei (truth/fastnes promes. Fides fidis (a strynge) Cãcer cancri (the sygne of the crabbe. Cancer/ris (the canker worme/ Vesper vesperi/ the euensterre/vesper vesperis/the euentyde/Siluester siluestri. viri proprium. Siluester/tris/of the wod/Acer aceris/a maple tre/Acer acris/swyfte/soure. or tarse.

¶ De nõibus incerti gñis dictum est in generibus de declinatione noim ludorum festorũ domus ⁊ ambo superius in declinatiõe dictũ est.

¶ Variantia declinationem.

a vessell.

Hoc vas dat vasis/plurali hec vasa dat orum
an acre of lande. iugeri.
Jngerum erit flexus singlari nuncq; secundi
ingerum. ingeribꝰ numero flexus.
Jngera rumq; ribus plurali fit quoq; terni

¶ Secunde ⁊ tertie declinationis.

Jupiters smythe. cãcer cãcri/a synge/a dewe of yerne.
Vulcibar ⁊ cancer necnon globus atq; sequester
cancer canceris/the canker worme.
Flexure terne sunt ⁊ quandoq; secunde.

¶ Tam quarte q̃ secunde declinationis.

Hec sunt flexure nunc quarte nuncq; secunde.
a heppe tree. a pynarde. a fygge/or a fygge tree.
Colnus sic pinus pro fructu aut arbore ficus.
an entre or a vestry an ooke. bey tree. reysyng of people.
Ac adytus quercus laurus cantusq; tumultus
a lake or myre. apparell. warnyng. cost. vytell.
Et lacus ornatus monitus sumptusq; penusq;.
His addunt aliqui raroq; reperta secunde.
herynge. sygh. a stryde. lyuynge. gronynge.
Auditus visus passus victus gemitusq;
a syghte. flowynge. a wodde. à verse mournynge.
Aspectus fluctus saltus versus quoq; luctus.

De formatione graduum.

a bedde. fysshynge. an army/or an hoste. a parlyament.

Lectus piscatus exercitus atq; senatus

byrthe. graynes. dethe cõpany. hete or trouble.

Ortus cum questus obitus cetus simul estus

Annotatio.

Deficiunt quarti flexus laurus monitusq;

Casibus in ternis numeri sertisq; vtriusq;

De formatione graduũ cõparationis.

Mobile quod possit siue augeri minui ve

Tres tenet hosce grad⁹/positũ/mediũ/superantẽ

Formatio cõparatiui ⁊ superlatiui.

gradu. .i. cõparatiuũ. Vt docti doctior.

Apposito mediũ formes sic/a primo(or sibi iuncta)

Vt forti fortior. .i. superlatiuũ.

Casu qui fit in/i/simili; modo superantem

Vt a docti doctissimus. a forti fortissimus.

Siuncta atq; simus formes er/i/vel eodem

Annotatio comparatiui.

Vt strenuus. tenuis.

Us simul is quando vocalis forte prebit

Vt magis strenuus. magis tenuis.

In vice tũc medii sumas magis ⁊ positiuum

Alia annotatio cõparatiui.

yonger.

Junior a iuueni remouens ue caret superante

Datq; sinisterior quamuis non rite sinistri

warre or worse.

Deterus aut deter vel detero deterior dat

Annotatio superlatiui gradus.

Vt niger nigerrimus.

Rectus in er format(rimus adiuncta)superantem.

Excipitur dexter quod dat timus atq; sinister

Vt veterimus. deterrimus.

Detero sicq; vetus rimus a deterq; veter dant

saturrimus ⁊ saturissimus. maturrimus ⁊ maturissimus.

Turrimus atq; simus formãt satur atq; maturus

¶ Comparationis.

¶ Alia annotatio de superlatiuo.

vt humillimus/similimus/facillimus.

In limus is vertunt humilis similis facilisq;
agilimus gracilimus. doctissimus.
Atq; agilis gracilis (ceu Valla refert) doctisq;

¶ De eis q̄ rite nō formāt grad⁹ sed aliūde sumunt.

Hec rite aut graduū formam seruant aliunde
At sumunt/magnis vult maior maximus/atq;
Paruus vult minor ꝫ minimus/bonus ꝫ melior dat
Optimus atq; malus peior sic pessimus/inde
Multus plus sic plurimus/atq; potis potiusq;
Inde potissimus a nequamq; ior issimus exit

¶ De aliis que aliunde mutuantur.

vt grādiloqu⁹. a loquor. a sequor. a volo. a facio.

Clausa dicus loquus atq; sequus volus ꝫ ficas orta
A verbis medii formam simul et superantis
vt grādiloquēti/quētior/quētissimus.
Ficto (vt grandiloquens) sumunt a participante

¶ De iis que carent superlatiuo.

vt valde senex/valde iuuenis/valde memor/valde obnixus.

Ista senex iuuenis memor obnixusq; adolescens
Per valde ꝫ positum supplere volunt superantem.

¶ De prepositionibus comparātibus.

Ante dat anterior formato secus secior q;
Subterior donat subterq; carent superante
vt ceterior. vlterior. exterior. inferior.
Extra dant erior citra/vltra/extra simul infra.
superior. vt citim⁹. infim⁹. vltimus. extimus.
Atq; supra. dat imus citra/infra/vltra/simul extra
Quod simul extremus donat supraq; supremus
Vel summus/post posterior postremus habebit
Et prope dat propior sic proximus proximior dat.

¶ De aduerbiis comparantibus.

vt penitior.

Extus formatior penitus penitissimus/exit.

¶ Cōparationis.

longe a go. forther. fyrst gretely. more.

A pridem prior ⁊ primus/magne magis effert

moost. longe. longer. diutissime. ofte.

Maxime itemq; diuq; diutius ⁊ issime sepe

ofter. ofte ofte. very late.

Sepius et sepissime habet/nuperrime nuper

swyfter.

Ocyor ex ocys grece atq; ocyssimus exit

¶ De iis que carent superlatiuo.

ater. late. ynough. better.

Serius a sero tantum satus ⁊ satius dic

otherwyse.

A secus ⁊ secius/careant omnes superante

¶ De iis que comparationē nō faciūt.

sed aliunde mutuantur. vt pius. vt strenuus.

Raro gradus proprios ab ius vel uus reperimus

vt reuerendus colēdus. Horatius. Juno ⁊ deorū quisq̄s amicior.

Nec dus verbali/nec de cus ci geminatum.

¶ Cicero in Authoniū precipit pientissimum non pijssimū dicendū. Salustius dicens strenuus quisq; maxime strenuus: docet strenuissimus vix reperiri.

¶ Finis.

¶ Impress. Londini per me Richardum Pynson (Impressorem nobilissime Regis gratie) Commorantem in vico appellato the Flete strete. Anno dñi. M.D.xxiii.

BIBLIOTECA BODLEIANA